POŠTARINA U GOTOVU

CIJENA 8 DIN

OBITELJ

BR
32
1931

ILUSTROVANI TJEDNIK **OBITELJ** IZLAZI SVAKE NEDJELJE

PRETPLATA NA 3 MJESECA DIN 30·—. ZA INOZEMSTVO 3 DOLARA GODIŠNJE. — PRETPLATA SE PLAĆA UNAPRIJED

POJEDINI BROJ STOJI DIN 3.—

UREDNIŠTVO I UPRAVA, ZAGREB, TRG KRALJA TOMISLAVA 21. — TELEFON. 54-17. — ČEKOVNI RAČUN POŠT. ŠTED. BR. 33.536

Slika na omotu ovoga broja: MARJANČEK IZ ZAGREBA. — Naslikao Tomislav Prpić

OBITELJSKI PUT U PARIZ

Teško da će se ikada pružiti zgoda, da se u jednom gradu Evrope vidi smotra čitavoga svijeta, kao što je to sada u Parizu na velikoj

KOLONINJALNOJ IZLOŽBI

kamo su Afrika, Azija, Amerika i Australija donijele svoje najtipičnije i najegzotičnije tekovine, te tom zgodom pokazuju način života i rada svojih dalekih i čudnih postojbina.

Rijetko će se kada pružiti također zgoda, da se uz ovako zgodne i povoljne uvjete kao ljetos vidi Pariz, jer republika Francuska i sve evropske države daju izvanredne i naročite pogodnosti svim posjetiteljima pariške izložbe, koji putuju u većim grupama.

Hoćemo da iskoristimo ovu zgodu, pa da našim prijateljima pružimo mogućnost za putovanje u ugodnom društvu sumišljenika, a pod našim iskusnim vodstvom, koje je već steklo priznanje radi vanredno uspjelih aranžmana velikih putovanja u inozemstvo.

Program puta je ovaj:

17. VIII. u 17.05 odlazak iz Zagreba.

18. VIII. dolazak u Innsbruck u 7.40.

18. VIII. u 15.02 sati dolazak u Luzern.

19. VIII. u 13.13 sati odlazak iz Luzerna.

19. VIII. u 15.09 sati dolazak u Bern. — Odlazak iz Berna u 18.05. — Dolazak u Ženevu u 20.42.

20. VIII. u 22.35 sata odlazak iz Ženeve.

21. VIII. u 9.15 sati dolazak u Pariz.

21., 22., 23., 24., 25. i 26. VIII. boravak u Parizu, razgledavanje sviju njegovih znamenitosti, kolonijalne izložbe, te izleti u Elizijske vrtove, Versailles, Lisieux, Fontaineblau.

26. VIII. u 20.30 odlazak iz Pariza u Švicarsku (Bazel, Zürich, Buchs), putem opskrba.

27. VIII. dolazak u Zürich u 12.30 sati.

28. VIII. odlazak iz Züricha u 12.35 sati.

28. VIII. u 16.25 dolazak u Innsbruck, razgledavanje grada i okoline, a u 22.25 odlazak.

28. VIII. u 12.30 povratak u Zagreb.

CIJENA ZA ČITAVO PUTOVANJE 3250.— DINARA. U toj je cijeni uračunana vožnja željeznicom u udobnim i čistim evropejskim vagonima (t. zv. turističkim) sve u brzim direktnim vozovima, stan u hotelima, dobra i obilna hrana tri puta na dan, vožnja automobilima, prijenos prtljage i sve napojnice.

PRIJAVE NEKA SE ŠALJU ODMAH, I NEKA SE UJEDNO UPLATI i čitava svota, jer radi velikog broja putnika pariški komitet traži, da se na vrijeme jave svi, koji reflektiraju na udobni boravak u Parizu.

Putnički odbor »Obitelji«, Zagreb, Trg Kralja Tomislava broj 21. prizemno desno.

MEĐU ČITATELJIMA I ČITATELJICAMA

PITANJA:

209. Učiteljica. Nalazim se kao učiteljica u Vojvodini u mjestu, u kojemu su većina Nijemci. Željela bih preći u kakvo hrvatsko mjesto, pa molim čitatelje i čitateljice »Obitelji«, ako znadu koga, kome bi odgovarala gornja zamjena, da izvole javiti: Bosiljevska ulica 17 (kućevlasnik), Zagreb.

ODGOVORI:

198. Tražim knjigu. Knjiga »Pojam entropije i opstanak Božji« od O. Bernardia Brixy, dobije se u Knjižari »Napredak«, Zagreb, Samostanska ulica 8.

207. Uništavanje buha i stjenica. Najbolje sredstvo proti toj gamadi jest — čistoća. Krevete i sve ostalo, gdje bi mogle te životinje naći sklonište, treba svakoga dana pomno pregledati i očistiti. U nekim selima sve po kućtvo, u kojemu ima te gamadi, polijevaju uzavrelom vodom, jer je to najjeftiniji, ali ne i najsigurniji način za uništenje stjenica. Drugi opet sve rupe uzduž zidova i kreveta pospu sjemenjem od buhača, koje omami i uništava stjenice. Treći kupuju u apoteki razna sredstva, kojima se brane od tih dosadnih nametnika. Svako sredstvo, prije ili kasnije, pomoći će, ako se domaćica pomno brine oko čistoće svoga doma! N. N.

203. Uređenje knjižnice. Ima raznih sistema za uređivanje knjižnice. Jedan od najmodernijih je onaj, po kojemu je uređena Sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Bilo bi najbolje, kad bi Vi sami mogli pogledati uređaj koje veće knjižnice, jer bi tada najlakše pronašli način, kako ćete urediti svoju vlastitu. Kućnu knjižnicu najbolje je urediti u kakvom zatvorenom ormaru sa staklima. Knjige se mogu rasporediti po veličini ili po auktorima (alfabetskim redom!). Ali je najlogičnije da se knjige rasporede prema materiji, na primjer ovim redom: beletristika, filozofija, pedagogija, enciklopedije, rječnici, časopisi i t. d. Svaka od tih skupina opet se logički rasporedi, na pr. beletristika: pjesme, novele, romani. Svaki od tih pododjela opet se pravilno rasporeda, pjesme na pr. na domaće i one iz stranih literatura... Prvi ormar neka nosi slovo A, drugi B, treći C i t. d. Svaka prečka u ormaru neka nosi rimske brojke: I., II., III., IV. i t. d. A svaka knjiga neka nosi arapski broj 1, 2, 3, 4 i t. d. Svaku policu treba početi s arapskim brojem 1. Tako će na svakoj knjizi biti naznačen njezin arapski broj, broj njezine police i broj njezina ormara (na pr. A. II. 17. znači: prvi ormar, druga polica, knjiga 17.). Uz to treba imati jedan glavni odgovarajući popis svih knjiga. L. K.

*Izdaje Konzorcij jeronimskih časopisa (predstavnik dr Josip Andrić). * Odgovorni urednik dr Josip Andrić, Zagreb, Trenkova 1.*

Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ulica 2.

Zaklada Tiskare Narodnih Novina u Zagrebu.

BROJ 32 OBITELJ GOD III

U ZAGREBU 10 KOLOVOZA 1931

GENIJALNI KUPAC

NAPISAO NED TOMCISON

Stari je gospodin Stallmann otvorio mali zamotak, koji je ležao pokraj njegovih pisama, te izvuče iz njega kutiju, u kojoj je bio jedan jedini veliki, crni biser. On pogleda svoju ličnu tajnicu, kao da je pita.

»To je poslao zlatar Waldon na ogled,« ona će.

»Dobro. Dajte mi telefonski spoj s njime.«

Kad je dobio telefonski spoj, uzme gospodin Stallmann slušalicu u ruke.

»Vratio sam se jučer iz Pariza,« reče zlatar na telefonu, »pa sam taj prekrasni biser donio odanle. To je baš takav, kakav ste zaželjeti imati, zar ne?«

»Koja mu je cijena?«

»Petnaest tisuća dolara, gospodine Stallmanne. On ima upravo čaroban sjaj.«

»Preskup mi je,« reče Stallmann. »Više od deset tisuća ne mogu dati. I to je još ponešto previše, ali biser se slaže s jednim drugim crnim, koji već imam.«

»Žalim, gospodine Stallmanne, svaki dan mogu za nj dobiti petnaest tisuća, pa . . .«

»E, pa dobro,« prekine. »Onda nema ništa. Do viđenja!«

I on spusti slušalicu.

Pet minuta kasnije zazvoni on svojoj tajnici.

»Trebam nekoga, tko će ovo odnijeti,« reče joj, kad je ušla.

Poslužnik uđe. Stallmann mu dade dvije stvari: otvoreno pismo i kutiju, u kojoj mu je zlatar bio poslao biser.

»Pazite, što ću vam reći,« reče on poslužniku. Ovo ćete odnijeti zlataru Waldonu. Morate mu to osobno predati, nikom drugom. Jeste li razumjeli? U kuverti je ček na deset tisuća dolara. Recite mu, da od tih dvojih stvari jednu morate donijeti natrag, koju on ne zadrži: ako zadrži pismo s čekom, donesite kutiju natrag, a ako zadrži kutiju, donesite ček natrag. Je li vam jasno?«

»Jest, potpuno,« odgovori poslužnik i ode.

Jedan sat nakon toga vrati se poslužnik i stavi kutiju na pisaći stol.

»Gospodin Waldon je zadržao ček,« izvijesti on.

»Dobro,« odgovorio je Stallmann kratko, jer se kod njega nisu uzalud trošile riječi.

Stallmann je baš nešto diktirao svojoj tajnici. Ona je bila ljepušna, čestita mlada djevojka, bila je već više godina kod njega u službi, te ga je dobro poznavala, bolje nego itko drugi. Poznavala je i ono karakteristično smješkanje na njegovu licu, koje je značilo, da je nekoga nasadio. Kad je poslužnik izašao, posegne njezin šef rukom na pisaći stol, uzme kutiju, razmota je i otvori te izvadi iz nje usko složeni papir. Taj papir pruži on svojoj tajnici: bio je to ček na petnaest tisuća dolara.

»Možete ga razderati, naš se zlatar ovaj puta sa manjim zadovoljio.«

Zatim otvori zasunak svoga pisaćega stola i izvadi biser, što ga je bio ondje spravio, te ga je časak premetao iz jedne ruke u drugu. Na licu mu se zrcalilo zadovoljstvo kao u čovjeka, koji je iznio veliku pobjedu. A onda stavi biser u kutiju, koju zatvori i turi u džep svoga elegantnoga kaputa, pa nastavi svojoj tajnici, koja je radoznalo promatrala sve te njegove kretnje, mirno diktirati pismo, što ga je prije bio započeo . . .

HRVATI KOD JERUSALEMSKOGA PATRIJARHE
prigodom hrvatskoga hodočašća u Svetu Zemlju
U sredini jerusalemski patrijarha i beogradski nadbiskup
Foto „Obitelj"

Hoćete li i vi poći s nama na veliku kolonijalnu izložbu u Pariz?

KOJA JE GODINA U BRAKU NAJKRITIČNIJA?

Sigurno se i vama već kada desilo, da ste bili u društvu, gdje se raspredalo to pitanje. Nabacuju ga obično mlade žene, koje bi htjele naći neko matematičko mjerilo, da po njem sude svoju sreću u braku. O sreći u braku raširio se pod utjecajem opće moralne rastrovanosti, koja danas vlada u svijetu, vrlo nepovoljan sud, od kojega se dobre duše plaše, a one, koje su već pod legle modernim nazorima, traže pred svojom savješću ispriku. I tu onda upadaju u fatalizam, prema kojem misle, da brojevi mogu odlučivati o sudbini braka.

Obično se veli, da je treća i sedma godina najkritičnija u braku, jer da u tim godinama nastaju najčešći i najžešći sporovi u bračnome životu, pa kako se ti sporovi redovito nikad posve ne izglade, ostavljaju u uzajamnom životu muža i žene jaz, koji se otada sve više i više produbljuje.

Ima naivnih duša, koje u to i vjeruju. A ima ih opet, koje u općoj želji za senzacijama misle, da tih senzacija i u tom brojčanom fatalizmu mogu naći. Toj želji za senzacijama htio je udovoljiti i jedan njemački časopis, koji je raspisao anketu o pitanju, koja je godina u braku najkritičnija. Stizali su bezbrojni odgovori, najrazličitija mišljenja, ali većina se odgovora slagala u tom, da je sedma godina bračnoga života najopasnija. Prema mišljenju mnogih, koji su sudjelovali u toj anketi (bile su to u velikoj većini žene), vrijeme je od sedam godina dovoljno, da muž upozna potpuno ženu a žena muža, pa ako dotle ne dođe među njima do kritičnih sporova, tada su mir i sreća u njihovu braku osigurani do smrti.

Jedna je žena u svome odgovoru iznijela mišljenje, da najkasnije do sedme godine ulazi u brak i treća osoba, a to biva ili na sreću bračnih drugova ili na njihovu nesreću. Ako je ta treća osoba dijete, ono osigurava pravu obiteljsku sreću (osobito ako za prvim djetetom slijedi više njih). A ako u braku nema djece, dolazi kao ona treća osoba ljubavnica ili ljubavnik, te se kriza braka javlja negdje tiho, gdje jedno od bračnih drugova potajno trpi, ili se javlja javno i glasno — rastavom braka.

Druga jedna žena tvrdi, da svaka sedma godišnjica braka donosi preokrete u bračni život. Četrnaesta je godina braka prema njenu mišljenju kamen kušnje, o koji se razbija mnoga sreća. To je doba naime, kada su djeca već poodrasla, pa majčina ljubav doživljava često velikih razočaranja. Mladost je bojovna, žestoka, hoće da ide svojim putem bez ikakva obzira, često nesvijesno. Majci, koja teško osjeća preokret, što iz njena djeteta, nekoć tako odanog i poslušnog, stvara divlje i buntovno biće, treba to više pažnje i ljubavi muževe. Nažalost većina je muževa nakon četrnaestgodišnjega braka već davno zaboravila, što je to pažnja i nježnost prema ženi, te su im duševni život žene, njena razočaranja i boli zatvorena knjiga, za kojom ih ne vuče želja, da je pročitaju. Tako se brak u nutrini svojoj raspada radi nedostatka osjećaja i uzajamnoga razumijevanja, te od toga trpi cijela obitelj.

Tako se nižu svi odgovori jedan za drugim. No najzanimljiviji je od sviju jedan, u kojem se veli: Svaka godina, svaki dan i svaki sat može biti sudbonosan za bračnu sreću; i naprotiv nijedna godina ne mora donijeti krizu. Sve je to u vlasti i volji dvoje bračnih drugova, koji su se odlučili na brak, da tu promjenljivu i nestalnu vrednotu bračne sreće zadrže na potpunoj visini. Manje javnih rasprava o tako zvanim delikatnim pitanjima donijet će više ploda. Moda, nedostatak stida i želja za senzacijama baca ta opasna pitanja pred oči nepozvane javnosti te posredovanjem sudbenih dvorana i štampe odgaja ljude u čežnji za senzacijama, pa tako prije vremena podgriza nazor na život u mladih ljudi. Iz važne ustanove braka postaje tek predmet eksperimenata, diskusijâ i anketâ, kojih bi pozitivnu vrijednost bilo teško dokazivati...

Ovaj posljednji odgovor zlata vrijedi. Bit će dobro, da ga i deset puta pročitaju svi, koji su dosad možda u fatalizmu kakvih brojeva tražili oslon sreće u svome braku. Jest, u braku treba gledati svetinju, a ne samo kakav jednostavni ugovor ili eksperimenat, pa se onda ne treba bojati, da će bilo koja godišnjica donijeti krizu bračne sreće: ni treća, ni sedma, ni posljednja!

Ekspresna pruga iz Trsta za Sjevernu Ameriku.

Poštanska pruga iz Splita za Južnu Ameriku.

LLOYD TRIESTINO

Ekspresne pruge za Atenu, Carigrad, Egipat, Indije i Daleki Istok.

IZRAVNA BRZA PRUGA ZA SVETU ZEMLJU

Putničko-teretne pruge za Levant i Crno More.

Sve upute daje besplatno:

Glavno zastupstvo:

COSULICH LINE, ZAGREB

Starčevićev trg broj 6

i podzastupstva: Beograd, Bitolj, Dubrovnik 2, Korčula, Ljubljana, Makarska, Sušak, Split, Šibenik i Vel. Bečkerek

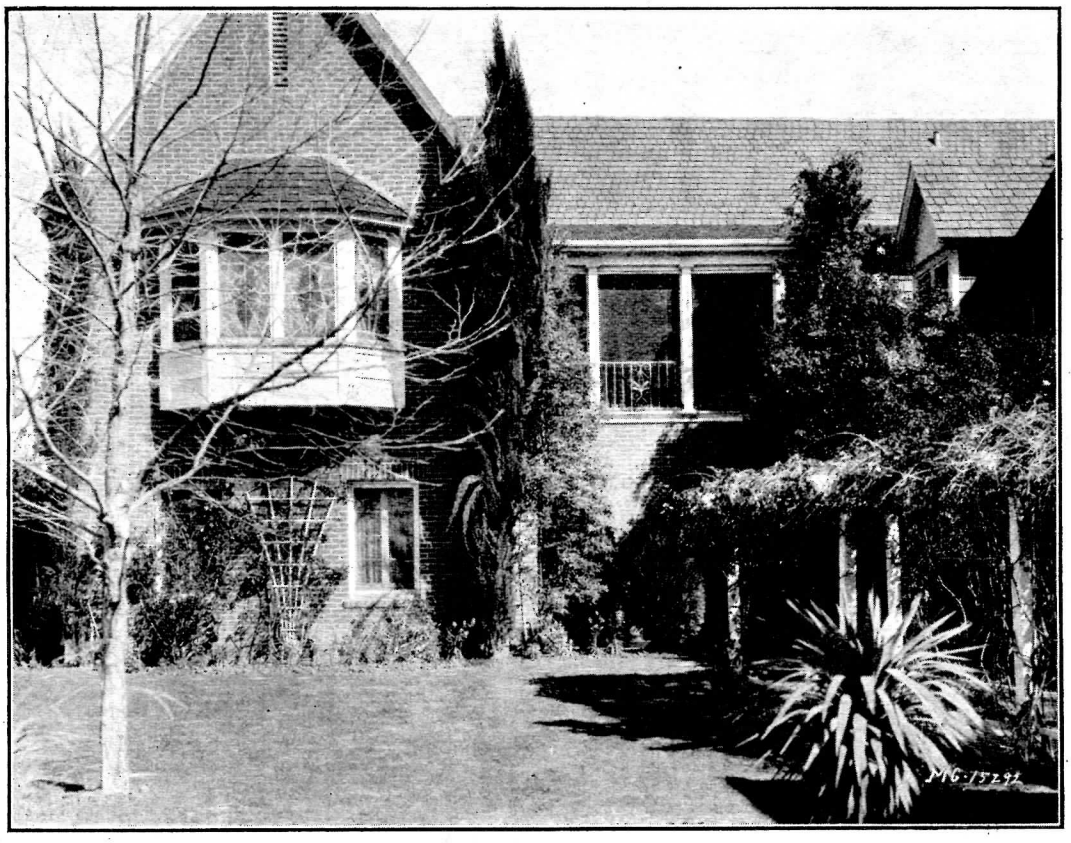

KUĆA FILMSKE GLUMICE MARIJE DRESSLER
Foto Metro-Goldwyn-Mayer

STOTA GODIŠNJICA IVANA ZAJCA

3. KOLOVOZA 1831. — 3. KOLOVOZA 1931.

Napisao Dr Josip Andrić

Među svim je hrvatskim glazbenim skladateljima prvenstvo zauzeo Vatroslav Lisinski (1819. do 1852.), koji je snažnim zamahom svojih mladenačkih dijela ostavivši ovaj svijet u Kristovim godinama stao na razmeđe slavenske glazbene romantike između genijalnoga Chopina, što je nedostižívim zvucima svoga klavira prodičio poljsko ime u glazbenoj kulturi više nego itko drugi, i još genijalnijega Smetane, koji je davši Česima najveličajnija djela njihove glazbe postao Slavenstvu ono, što su Germanstvu Beethoven i Wagner zajedno. A iza Lisinskoga došao je Ivan Zajc, da bude drugi stup na ulazu u zgradu hrvatske glazbene kulture. Dobom je za punih pedeset godina pretekao Lisinskoga, a stvaralačkim radom svojim vremenski je nastavio ondje, gdje je Lisinski prestao, a prestao je, gdje je Širola nastavio. Ta tri imena daju glavni biljeg cijelom stoljeću naše glazbene umjetnosti, koje još nije završeno.

Sto se godina navršilo evo 3. kolovoza, kako je naša izgubljena i neprežaljena Rijeka hrvatskom narodu dala Zajca, da nam sa 1200 svojih djela, što ih je u 83 godine života svoga stvorio, dade ono, što je talijanskoj operi dao Verdi, francuskoj opereti Offenbach, a češkoj kantati, lirskoj i instrumentalnoj glazbi dao Dvořak. Da nije bilo Zajca, naša bi cijela glazbena kultura bila za pô stoljeća zaostala. Ovako je po Lisinskome i Zajcu hrvatska glazbena umjetnost zauzela prvenstvo na cijelom glazbenom Jugu. I to prvenstvo nam čuvaju i danas učenici Zajčevi. Pa da nam Zajc nije stvorio ništa drugo nego operu »Nikola Šubić Zrinjski« (g. 1876.), zaslužio bi već tim jednim jedinim svojim, i danas najpopularnijim djelom, da bude ubrojen među najveće hrvatske velikane. A gdje su onih ostalih dvadesetak njegovih opera, tridesetak opereta, šezdesetak kantata i druga nebrojena manja i veća djela! Podlijegao je u stvaranju talijanskom i njemačkom glazbenom utjecaju, ali se i ispred tih utjecaja razvijao u njegovoj glazbi i hrvatski glazbeni izražaj.

Što je Šenoa hrvatskoj književnosti, to je Zajc hrvatskoj glazbi. Zato se prigodom ove stote godišnjice njegova rođenja klanjamo sjeni ovog našeg velikana, koji zaslužuje neumrli spomen u cijelom hrvatskom narodu.

ANICA

ROMAN JEDNE SELJAČKE DJEVOJKE
NAPISAO F. S. FINŽGAR - PREVODI P. TIJAN
(NASTAVAK.)

Mati je zaplakala, Anici se omakla knjiga, Mokar se obazreo kroz naočari, gospodarica je ustala.

»Mina, što ti je?« počela je naglo Mokarka mjesto kćeri.

»Bog nam se smiluj, mama, što mi je? Sram me je, tako sram, da se iz crkve nijesam ufala. Sva župa govori. Curice, kući ćeš ići, odmah, oh, ta nijesam se uzalud bojala.«

»Što govori župa?« upita gospodar niskim glasom.

»No, ta znate sami. Da se radi naše tuku pod njenim prozorom, da govori s ugljenarima i plinarskim radnicima — ah, Anice, zar sam te tako učila?«

Anica je bila sva blijeda. Kod tog kazivanja krivnje šine joj krv u lice.

»Nije istina, majko! Lažu! Nikada i nikomu se nijesam javila, neka samo dođe taj i neka kaže — — —«

Anica ušuti. Usnice joj se gorko zaokruže i pobjegne u sobu.

»Samo bježi, sramoto, koja mi stavljaš sijede vlasi u glavu! O, moj Bože!«

Iz sobe se čulo jecanje.

Mokar je ustao i hodao gore dolje sav zlovoljan.

»Tko je to rastrubio? Opet ženski jezici, da bi ih bijes; — Mina, ne plači i ne brini se. Djevojka je nedužna. Apolonijo, otkrij joj.«

Mokar skine naočari, pokrije šešir i ode.

Mina sjedne uz Mokarku.

»Poslušaj, Mina,« počela je šapćući, da se nije čulo u Aničinu sobu . . .

Kad se kolibarka Mina oprostila, nije više plakala. Naveče je pripovijedala mužu u kasnu noć, kako imaju rado Anicu, i o Ivanu i o kolibi, koju će Ivan kupiti, da bi se oženio s Anicom.

Mokarka je tu večer pazila na Ivana. I kad nije nitko vidio, ušuljala mu se u sobu.

»Takva je ta riječ, Ivane. Narav neka govori. Dosta si star. Sva župa zna, da imaš Anicu rado.«

Ivan se tako zauzeo, da se morao presjesti na klupi, prije nego što je izustio:

»Od vraga su ljudi!«

»Zato tako učini i svi će jezici biti zavezani. Gledaj, naš će ti prodati kućicu, ne će tražiti ni kakva dobitka. Spremljena je i zemlja za nuždu dosta oko nje. S vremenom ćeš još prikupiti i steći. Zatim ćeš uzeti Anicu, jer ste kao rođeni jedno za drugoga. Ako ti je pravo. Promisli. Ne silim te, ta znaš, da te imamo rado. Ali tako mislim, da bi bilo dobro za oboje.«

»Promislit ću i uvažiti,« mucao je Ivan, ustao, gledao u tlo i iskao kvaku. —

Davno su već sluge spavali, konji nijesu više rzali. Ivan se još premetao u krevetu. Tako je bio zbunjen, da mu je bilo vruće. Još nikada nije mislio na ženidbu. Počeo je promišljati.

Vidio je bijelu kućicu na brežuljku, oko nje vrtić, za vrtom njiva i košanica. U stajici dvije krave, dva svinjčeta. Gledao je sobu — svu bijelu. U njoj lijepa, visoko namještena postelja. Tamo bi ležao, nikada više ne u staji. I Anica će biti kod njega.

Ivan je sjedio u omani.

Kad se prenuo, učinilo mu se, da je Anica posve drugačija, ništa djetinjska, sva ljepša nego dosada. Probudilo se u njem nešto velika, nepoznata. Grabilo ga i treslo, slatkost i tiha groza, strah i čežnja je vrela u njem.

Noć je bježala, pijetli su zapjevali.

Ivan se prekriži i ustane sav trudan. S teškom nogom stupi na prag, kao da se uputio u novi svijet.

VII.

Ivanu je prošla sedmica u tihoj grozi, otkad mu je Mokarka otkrila: Sva župa zna, da imaš rado Anicu.

Kad je išao kroz selo s kosom na ramenu i kad ga je susjed zapitao: »No, Ivane, kako?« zacrvenio se kao dijete i odgovorio tako, da je tkogod popostao i okrenuo se za njim. I Ivan je također poprijeko pogledao preko ramena i razljutio se sam u sebi.

»Što ga samo brige? Neka se brine za se i za svoju ženu i za djecu, koja su uprljana i rasparana. Zašto se upliće u moje riječi.«

Srdito je koračao dalje, preskočio prijelaz i izabrao tek malo ugažen put za selom.

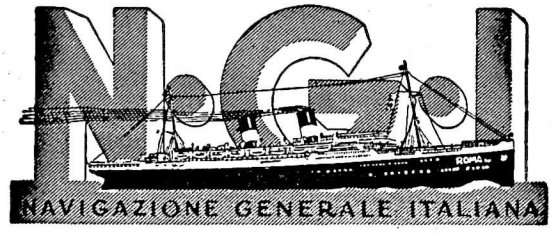

ZAGREB, ZRINJSKI TRG 16
Brzojavi: NAVIGAZION — Telefon 50-28

Najpovoljnije pruge:
Genova-Sjeverna Amerika: M|S „Augustus“ 31. jula, S|S „Roma“ 21. augusta — **Genova-Južna Amerika:** S|S „Duilio“ 14. augusta, S|S „Giulio Cesare“ 8. septembra. — **Genova-SrednjaAmerika-Južni Pacifik:** S|S „Colombo“ 14. jula, M|S„ Virgilio“ 11. augusta. M|S„Orazio“ 8. septembra. — **Genova-Australija:** M|S „Romolo“ 8. augusta. M|S „Viminale“ 1. oktobra. — **Genova-Brazil 11, Genova-Uruguay i Argentina samo 14 dana.**

N. G. I. zastupa: Društvo „SITMAR“. Pruge iz Genove za **Egipat, Palestinu, Grčku i Carigrad.**

N. G. I. zastupa: Društvo „SAN MARCO“. Pruge: **Dva puta nedjeljno Venezia-Trieste-Split-Dubrovnik i obratno. Dnevna pruga Fiume-Ancona. Četrnaestdnevna pruga Venezia - Trieste-Ancona - Bari-Brindisi-Rodi - Leros-Smirna.**

PADOVANSKE SVEČANOSTI za vrijeme proslave obljetnice SV. ANTUNA: N. G. I. i sva njegova podzastupstva u svim većim mjestima Jugoslavije davaju upute i organiziraju izlete i hodočašća u Padovu.

Kad je kosio djetelinu, prošla je mimo žena, koja ide od kuće do kuće i prima narudžbe za grad.

»Ivane, da li već znaš?«

»Ništa ne znam!« Više se nije ni obazreo, pospješi dalje i zagrabi za pedalj duži korak nego prije.

»Repinec se ženi, stari Repinec, koji ima sedmero djece i kćeri već za udaju. Svi kažu Rezi, da je budala. Danas su već uredili isprave. Nevjesta mu govori vi, pomisli! Kći bi mu mogla biti, kći su rekli u gradu, ali za ženu ne. Zar ne, Ivane?«

»Ženo, mene nije briga. Sama neka gleda!«

»Kako je natrušen danas,« pomisli žena i gurne kolica mimo njive.

Kad se među raženim vlatovima zibala ženina šarena marama, osovi Ivan kosu i počne je brusiti.

»Zar da ne znam, zašto si se dirala u mene, pokućarko. Ništa ne misli! Od mene ne ćeš doznati ništa.«

Kod kuće su Ivanove oči neprestano tražile Anicu. Kad su je ugledale, maknuo se za ugao, skrio se za plot i kroz pukotinu gledao za njom. Opazio je na njoj stvari, kojih prije nije nikada vidio. Kad je okretala kolo na bunaru i natakala vodu, mislio je: Gle, kao mlada ždrebica, kad je prviput zapregneš u kočiju. A kad je Jalža došla po vodu, pomisli: A ta? To je kljuse pred vozom gnoja. Anica, da, takve nema. Ni maramu ne zna ni jedna tako pokriti, kao ona, moja Anica.

Ivan je mudrovao i ženio se u mislima, gospodario u Mokarovoj kolibi i bio sav veseo.

Anica je pak bila žalosna. U skrinji joj se nabrali kolači, jer nije bilo prilike, da bi ih dijelila s Ivanom. Katkad je slagala drva i pjevala u drvarnici. Ivan nije došao pomagati. Iz početka je mislila, da je možda ne vidi. Ali to se vuklo kroz sedmicu.

Kad joj je dakle Mokarka u dobroj volji kazala:

»No, Anice, da li te je što pitao?« razljutila se.

»Mama, nemojte se izrugavati sa sirotom. Ja idem, idući mjesec odlazim.«

Mokarka je pogledala služavku otvorenim očima i začudila se.

»Idem, sasvim sigurno idem, mama. Nikomu ne ću biti na putu.«

Anica je tako snažno postavila lonac na ognjište, da je pljusnulo iz njega. U žeravi je zavrčalo i zadimilo iz nje.

»Križ Božji, Anice, dakle si i ti takva kao i druge. Da, da, kad se čovjek uzobijesti . . .«

Gospodarica se okrene prema prozoru i upre ruke u bokove. Anici poteku suze.

»Nije istina, mama,« počne služavka i ne okrene se od ognjišta, da bi sakrila suze. Ipak je u riječima bilo dosta plača, da ga je Mokarka čula.

»Nijesam se uzobijestila. Rado bih, tako bih rado bila kod vas. Zašto ste naveli govor na to? Prije je bilo tako prijatno, sada mi se svi ugibaju. Ivan me više ni ne pogleda. Na putu sam mu. Zato neka on ostane, a ja idem.«

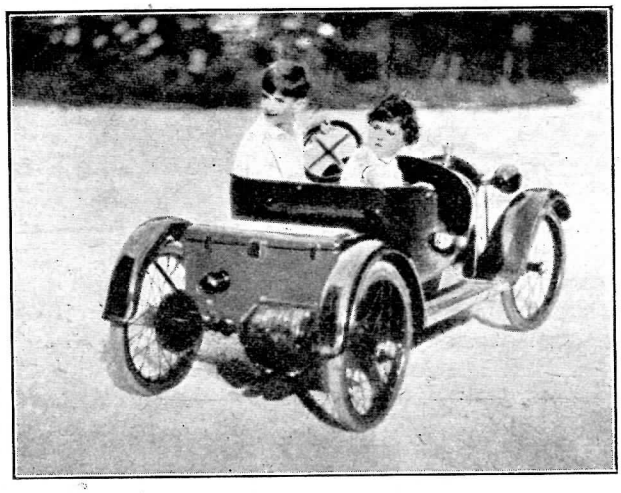

JUGOSLAVENSKI NASLJEDNIK PRIJESTOLJA PETAR
vozi svoga mlađega brata princa Tomislava na svom minijaturnom pravom automobilu

»Nikamo ne ćeš ići, dijete,« rekla je Mokarka gotovo ujedljivo i naglo otišla iz kuhinje.

Anica je vidjela, kako se zasvijetlila bijela pregača usred visoke trave i izginula po stazi za vrtom.

»Sama ide u polje po toj vrućini! I govori mi: Nikamo ne ćeš ići. — Sada vidim, da je i gospodarica srdita na mene. Upravo tako! Ići ću i nitko mi ne će zabraniti.«

Mokarka je išla među njivama prema kupusištu. Gdjegod se ustavila, pregledala narode, prignula se, odrezala nekoliko glavica salate, išla po stazi gore dolje i opet stala na kraju kupusišta. Ispod lagano zavezane marame sklizale su joj se kaplje znoja.

Obazre se po polju. Služavke su plijevile proso, sluge su kosili djetelinu, Ivanova bijela košulja se svijetlila u lucerni, gdje je pripravljao za svježu krmu. Mokarka je nataknula držak košarice na ruku i otišla k služavkama. Njena duga i široka haljina šumila je po bujnoj travi, kad je išla po sjenokoši.

»Trebalo bi kiše,« govorila je služavkama, koje su se začuđeno zagledale u gospodaricu.

»Zar je nije ništa udarilo?« ustavila se par časaka kod Mije i Luke. »Djetelina je uistinu lijepa!«

»I gusta, da kosa nema puta kroz nju.«

Nato je obašla njivu, krenula prema vozarima i došla do Ivana.

»S konjem bi došao, što se sam mučiš!«

»Mama, nije vrijedno. Obadi su kao ose, i prije nego zapregnem, već sam na njivi. Tako je.«

Ivan zatakne kosu na vrh nakošene lucerne i upregne se za rudo.

»Idimo zajedno. Samo gurnuti ne ću, vidiš, kako mi je vruće.«

»Ta bi bila lijepa, da bi mi mama gurnula.« Ivan se upre, kola su zaškripala i pošla u kolosjek.

(Nastavit će se.)

NAŠE BRIGE

Živimo u doba briga. Vremena su današnja ozbiljna i teška, ali ipak ne toliko, da bi čovjek morao da gubi svoju prisebnost, duševnu ravnotežu i volju za rad. U mnogim brigama, koje nas obuzimlju sa svih strana, neki ljudi očito upropašćuju sebe time, što stvaraju sebi još toliko suvišnih i nepotrebnih briga. Oni ugušuju svoju volju za životom, mrgode se i očajaju. Međutim zaboravljaju, da svaki od njih u sebi nosi svoju sreću i ozdravljenje.

PREDSTAVLJAČI GLUME „MARTIN KRPAN" U PRELOGU

Preveliki dio, a možemo kazati i najveći dio naših briga, strepnji i bojazni upravljeni su na materijalna dobra i potječu ponajviše od materijalnih neprilika. No ne treba zaboraviti, da zabrinutost nije ni najmanje na svome mjestu baš onda, ako postoje opravdane materijalne brige; jer bojazan i zabrinutost nesamo ne rješavaju teški materijalni problem, već i našu sposobnost za zgodan izlaz iz neprijatne situacije smanjuju na minimum. Zato je mudro kazao jedan filozof: »Čovječja sreća, mir, zadovoljstvo ili nesreća, očajanje, zabrinutost ne zavise od imovine, od novca, od položaja i sjajnih titula, već isključivo od samog čovjeka, od njegove dobre volje.«

Udruženi u ljubavi našega doma možemo naći svoju sreću. Ali treba da zapamtimo, da je pretjerana briga smrtni neprijatelj sreće i mira u domu i porodici. Pretjerana i nepotrebna zabrinutost za sutrašnjicu, za naredne mjesece i godine, za starost često kopaju grob obiteljskoj sreći i upropašćuju mir nesamo onoga, koji boluje od te bolesti, nego i čitave njegove okolice. Jer onaj, koji živi u stalnim strepnjama, dršće uslijed neopravdanih briga, zaražuje svojim neraspoloženjem i svoju okolicu, oduzima joj mir, volju za rad i otpornost u životu, uništava ambicije i ideale, bez kojih se život ne da ni zamisliti.

Duševni mir najsigurniji je oklop protiv raznih nevolja, a ozbiljni rad najbolji lijek protiv briga. Treba da nastojimo sami sebe odgojiti u tom smislu i svoje misli, obuzete brigama i strepnjama, treba da skrenemo u drugi, zdraviji pravac. Treba da se odamo intenzivnijem radu, koji će nam osvježiti duh, treba da u svoj duševni život unesemo malo više odlučnosti, više životne volje i više ideala. Treba da svladamo svoje tmurne i crne misli na svakom koraku i da prisebno i mirno pristupimo k svakoj poteškoći; treba da se naoružamo optimizmom i vedrinom, koji su ipak najbolje oružje u životnoj borbi. Zle slutnje i mračne brige vrlo su rđave sluge u čovječjem življenju. Kad se njih otresemo, doživjet ćemo mir i zadovoljstvo u našem životu. Ključ naše sreće u našim je rukama. Treba jedino da njime znademo otvoriti vrata vlastite sreće.

VRBE

SPJEVAO STJEPAN DEVČIĆ

Snuždene vrbe
ko sirotne majke, pletenice im se rijede,
leđa polako grbe,
niti u kosama sijede.

To magla mrene nabire,
od mraza prede povjesma;
to se tužna pjesma
u krošnjama prebire . . .

I eto na svakoj vrbi
i posljedni listić puzne,
sve jedna se do druge zgrbi,
a svima ko od teške skrbi
grane su tužne i suzne.

TVORNICE P. TESLIĆ, SISAK

PROIZVODE:

rafinovani špirit, denaturisani špirit, sve vrste likera, sve vrste konjaka, sve vrste rumova i sve vrste domaćih rakija, kvasac, uglj. kiselinu, potašu, vještačko đubrivo, kristalnu sodu i bukove spirale za fabriciranje sirćeta.

Firma je vlasnik prirodnih vrela pitke i ljekovite vode poznate na tržištu pod imenom prirodna radioaktivna SISAČKA MINERALNA VODA

koju preporučuje zdravima i bolesnima. **PITKA** sama, sa vinom, voćnim sokovima i mlijekom, **LIJEČI** iznemoglost, zakrečenje žila (arteriosklerozu) kožne ženske i očne bolesti, bolesti žlijezda, crijeva i želuca organa za disanje, spolnih i mokraćnih organa, bubrežni i žučni kamen, živčane bolesti, zapalenje sluznica gušavost i šuljeve (hemoroide).

PRELOG

Pored Čakovca drugo najveće mjesto u Međimurju jest Prelog sa 4.424 stanovnika. Prelog leži tik uz Dravu, koja svake godine odnosi na stotine jutara plodne međimurske ravnice. Usmena predaja kaže, da se na mjestu današnjeg Preloga nekada prostirala nepregledna šuma (lug). Baš kraj te šume bio je stalan prevoz na Dravi, pa su svi putnici spominjali taj dravski prevoz kraj šume ili kajkavski »pri logu« i odatle potječe navodno ime kasnijeg mjesta Prelog. Stanovnici preloški su čisti Hrvati i sami katolici. Prelog je trgovište, iako je njegova trgovina zamrla, otkada je prestala trgovina s konjima glasovite međimurske pasmine.

Kao središte sreza od 50.000 duša Prelog ima sresko načelstvo, sud, porezni ured, 5 odvjetnika, 3 liječnika, trahomsku bolnicu, 2 banke i t. d. Narod dosta boluje od trahoma, malarije i sušice, te uslijed siromaštva mnogi odlaze u gradove na rad ili sele u Australiju i Južnu Ameriku. Seljaštvo pokazuje velik smisao za prosvjetne i gospodarske organizacije, te u Prelogu lijepo uspijeva »Hrv. seljačka štedionica« (kreditna zadruga) sa 160 članova i blizu 500.000 Din uložaka, nadalje »Hrv. seljačka gospodarska udruga« (konzum) sa 350 članova i »Hrv. Narodna čitaonica« sa 100 članova. Do nedavna je živo djelovalo i hrv. kat. omladinsko društvo »Mladi Međimurci«, te je uz prosvjetni i gimnastički rad svake godine dalo nekoliko dobrih igrokaza. Tako su omladinci davali u Prelogu »Tri ptića«, »Mlinovi pod zemljom«, »Graničari«, »Martin Krpan« i drugo, na sveopće zadovoljstvo.

U Prelogu nema nikakve srednje škole, a pučka se prosvjeta najviše širi putem drž. osnovne škole. Pod uzornim vodstvom ravnatelja gosp. Frana Stipetića radi na toj školi 10 učiteljskih lica u 10 razreda sa 587 učenika. Školu je svršilo oko 100 učenika s odličnim uspjehom. Škola posvećuje mnogo pažnje nacionalnom odgoju omladine te ručnom radu na temelju narodnih motiva. Ručni rad vode iskusne učiteljice, koje i same rišu i sastavljaju zgodne uzorke za djecu. Koncem školske godine priređena je bogata izložba ručnog rada, koja bi mogla biti na ponos i kakvoj srednjoj školi. Par godina je postojala i posebna šegrtska škola, ali ju je općina sada dokinula zbog prevelikih troškova. U Prelogu kao i u cijelom Međimurju ima djece u obilju, pa su mnogi roditelji u neprilici, što da rade sa svojom djecom poslije svršene osnovne škole. Trebalo bi svakako nastojati, da se u Prelogu otvori bar kakva stručna škola, gdje bi djeca mogla steći dalju izobrazbu, da se lakše probiju kroz život.

Dr Ivo Kečkeš.

IZLOŽBA RUČNOGA RADA U OSNOVNOJ ŠKOLI U PRELOGU: PROČELJE

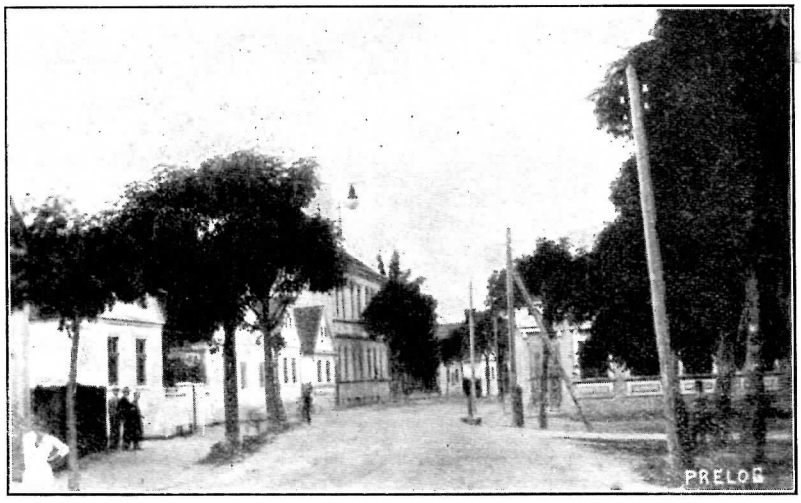

ULAZ U PRELOG

JEDAN KUT SA IZLOŽBE RUČNOGA RADA U PRELOGU

DOČEK POLJSKOGA PISCA F. OSENDOWSKOGA U ZAGREBU

Osendowski i dr Zdenka Marković nakon prvoga pozdrava na kolodvoru

Osendowski daje autograme. Gda Osendowski u razgovoru s gđom. dr Zdenkom Marković

Foto „Obitelj"

POLJSKI PISAC OSENDOWSKI U ZAGREBU

Dne 24. i 25. srpnja boravio je u Zagrebu Ferdinand Osendowski, jedan od najslavnijih poljskih sadašnjih pisaca, čija su tri djela prevedena i na hrvatski jezik. Kada je koncem travnja bio u Poljskoj kongres za uzajamno zbliženje između Poljske i Jugoslavije, na kojem su bili i predstavnici »Obitelji«, predsijedao je kulturnom dijelu toga kongresa u Varšavi ovaj slavni pisac. Kad je dakle sada putujući po našim krajevima skrenuo i u Zagreb, pridružili su se njegovu dočeku i naši predstavnici. Ugledni gost razgledao je sve kulturne znamenitosti Zagreba, a osobito se zauzimao za sveučilišnu knjižnicu, Jugoslavensku Akademiju, etnografski muzej i zoološki vrt. Uveče uoči njegova dolaska skupio se u Maksimiru kod večere u čast g. Osendowskoga i njegove gospođe, koja je odlična umjetnica na violini, uži krug prijateljâ Poljske, među kojima su bili pjesnik dr Dragutin Domjanić, predsjednik Društva Hrvatskih Književnika dr Nikola Andrić, spisateljica dr Zdenka Marković, odbornik Kola Hrvatskih Književnika dr Stjepan Markulin, tajnik poljskojugoslavenske lige dr Štulhofer, glavni urednik Jeronimskoga Književnoga Društva dr Josip Andrić i drugi. Drugi dan o podne otputovao je g. Osendowski s gospođom natrag u svoju domovinu obećavši, da će u rujnu opet doći te tom zgodom održati i koje predavanje o svojim putovanjima po svijetu, koja dolaze do snažnog odraza u njegovim mnogobrojnim djelima.

Prije dolaska u Zagreb proputovao je Osendowski naše krajeve te se duže zadržao u Dubrovniku, koji mu se veoma svidio.

F. OSENDOWSKI I BEOGRADSKI ŽUPNIK DR WAGNER

Foto „Obitelj"

POLJACI SL

U Poljskom gradu Poznanju bila je 4. srpnja o. g. velika svečanost: toga je dana otkriven ondje spomenik nekadanjem američkom predsjedniku Wilsonu. Toj svečanosti pribivala je i sama udovica Wilsnova, koja je baš u tu svrhu doputovala u Evropu, a bio je nazočan i predsjednik poljske republike s drugim državnim i crkvenim poljskim odličnicima. Tim spomeni-

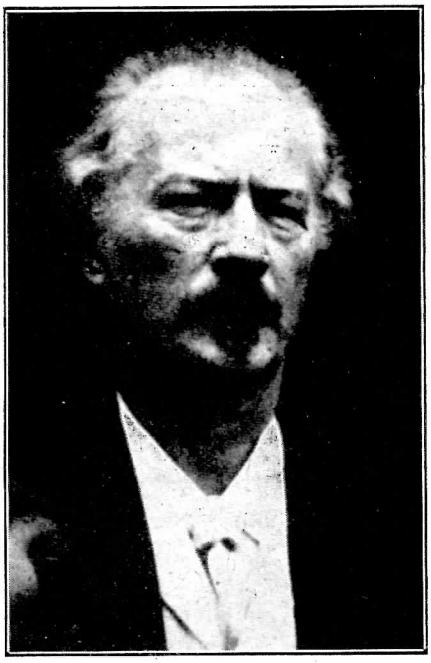

IGNAC PADEREWSKI,

najslavniji današnji virtuoz na klaviru i prvi predsjednik poljske republike, dao je u znak zahvalnosti poljskoga naroda Wilsonu podići spomenik u Poznanju

kom odala je Poljska počast velikom svom američkom zaštitniku, koji se za vrijeme svjetskoga rata i pariške mirovne konferencije neobično mnogo založio za sve ono, što je Poljska svojom slobodom stekla. No najzanimivije je kod svega to, da je taj Wilsonov spomenik na svoj trošak dao podići prvi predsjednik poljske republike Ignacij Paderewski, koji je po svem svijetu poznat kao najveći današnji virtuoz na klaviru. Veličina je njegova u tom, što je on svoju glaz-

ODLAZAK F. OSENDO

Gda Osendowski, dr Zdenka Marković i Vlasta Ma

AVE WILSONA

benu umjetnost, po kojoj je postao dostojan baštinik umjetnosti velikoga Chopina, uvijek i svagdje umio spojiti s djelovanjem za dragu svoju domovinu Poljsku. Gdjegod je kao umjetnik nastupao (a zna da svira na kojih 200 koncerata na godinu), svagdje je isticao, da je Poljak. Tako je on sebi u osudnom času poljskoga oslobođenja utro put do tadanjega

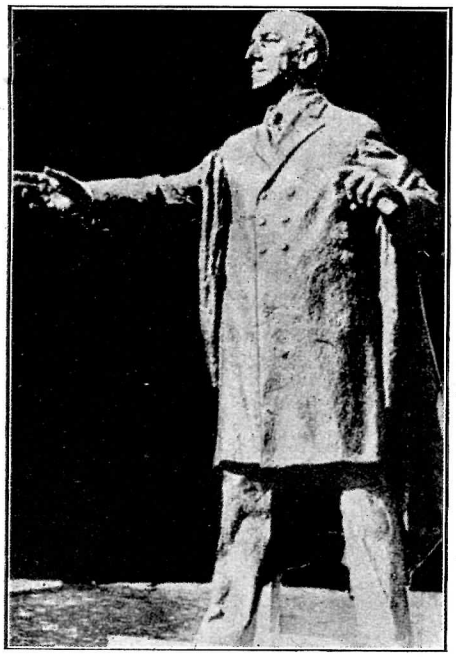

WILSONOV SPOMENIK

podignut je troškom Ignaca Paderewskoga u poljskom gradu Poznanju te je početkom srpnja u nazočnosti Wilsonove udovice i Paderewskoga svečano otkriven

predsjednika Wilsona, dobio njegovu pomoć za poljsku stvar i kao triumfator poslije svjetskoga rata došao u svoju domovinu. Izvršivši svoj udio na djelu oslobođenja Poljske vratio se Paderewski opet sav svojoj umjetnosti. A onaj spomenik, što ga je on podigao Wilsonu, ujedno živo spominje poljskom narodu, što znači tako velik sin svoga naroda, kao što je to Paderewski. Sliku Wilsonova spomenika kao i sliku Ignaca Paderewskoga donosimo na ovoj stranici.

OWSKOGA IZ ZAGREBA

arkulin G. i gđa Osendowski na prozoru vagona

U SEZONI VELIKIH LJETNIH ŠEŠIRA

ovaj svojom veličinom sigurno nosi prvenstvo *Pacific & Atlantic*

SVJETSKI MLJEKARSKI KONGRES U DANSKOJ

Naši zadrugari, njih oko 25 posjetili su Dansku zemlju, u kojoj se u isto vrijeme održavao međunarodni mljekarski kongres u gradu Kopenhagenu. Ovaj kongres naročito je bio značajan zbog toga, što se održao u prijestolnici zemlje, koja je najnaprednija u mljekarstvu, čiji narod živi od mljekarstva i dobro živi. Na kongresu su bile zastupane 42 države sa 3.000 delegata. Naši su zadrugari pod vodstvom urednika »Mljekarskog lista« g. Štitića pregledali mnoga danska uzorna gospodarstva, zadružne mljekare, klanice, peradarstva, uzorne stočne stanice i t. d., a najviše su se zadržavali u danskim selima, u kućama danskih seljaka, gdje su vidjeli, kako danski seljak živi. U svakoj kući našli su naši zadrugari telefon, radio, klavir, stroj za pisanje i sva moderna pomagala, koja bi kod našeg seljaka prema današnjem shvaćanju značila — luksus!

Naši zadrugari nakon boravka u Danskoj vratili su se kućama sa željom da opet do godine posjete tu zemlju rada i organizacije. Naša slika prikazuje naše zadrugare kod pregledavanja grada Kopenhagena. U pozadini vidi se toranj najveće crkve u Danskoj, građene u danskom stilu.

UČESNICI IZ JUGOSLAVIJE NA MLJEKARSKOM KONGRESU U KOPENHAGENU *Foto Ing Tasić*

Rektor gostinjca
Casa Nova

Franjevac pod bijelim
suncobranom

Arapin, Dalmatinka, Crnac
i Crnogorac Stevan

Čistilac cipela
pred gostinjcem

SLIKE PRED FRANJEVAČKIM GOSTINJCEM U JERUSALEMU

U SVETOJ I PROKLETOJ ZEMLJI

PUTOPIS S HODOČAŠĆA U PALESTINU — NAPISAO DR JOSIP ANDRIĆ (NASTAVAK)

U JERUSALEMU.

Naš je prvi ulaz u Jerusalem bio prenagao, tih te se u prvi mah nismo mogli pravo ni sabrati ni dozvati sebi u pamet veličinu časa, što smo ga stupivši na tlo najsvetijega grada na svijetu do živjeli. Dojurili smo u automobilima do gradskih zidina, kojih osim ulaznih Novih Vrata nismo ulazeći u grad pravo ni zamijetili, jer su se baš na tome mjestu i izvan zidina stisle kuće, što vežu predgrađe s gradom. Osim što smo približivši se Jerusalemu u jedan mah mogli baciti pogled na Maslinsku goru, koja nas je izdaleka pozdravila kao davni znanac iž rane mladosti naše, kad smo njezin karakteristični oblik upoznali po slici iz biblije, nije nam naš dolazak u Jerusalem s jafanske strane dao mogućnost, da pogledom odmah obuhvatimo vidik na cijeli grad, koji bi pred našom dušom razotkrio sav onaj čar, što ga on pruža došljaku iz dalekih krajeva svijeta. Jerusalem ima prekrasnih vidika, te mu u tome nema premca na svijetu. Da smo došli sa sjevera ili istoka, kako je u Jerusalem dolazio Krist bilo iz Galileje ili iz svog omiljelog boravišta Betanije, nama bi već prvi pogled s Maslinske gore ili s brda Skopa na grad bio čitavo otkrivenje, te obuzeti prvom navalom čustava na onu divotu, što je pred našim očima iskrsnula, ne bismo mogli odoljeti ganuću, a da se ne bacimo na koljena

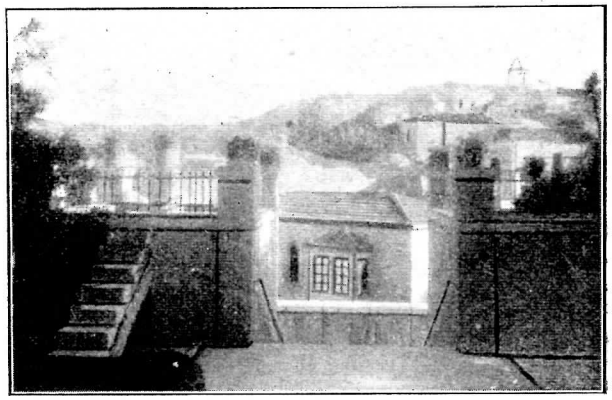

POGLED NA JERUSALEM S TERASE GOSTINJCA SVETE OBITELJI

i da sa suzom u oku ne zapjevamo hvalospjev iz punine duše. Ovako smo ušli u grad tiho, kao što bi ušli i u svaki drugi, zakrenuli u usku krivudastu uličicu i našli se pred ulazom u franjevački gostinjac Casa Nova, u kojem ćemo se nastaniti za cijelo vrijeme našeg jerusalemskog boravka.

»Dobro došli! Dobro došli!« pozdravljao nas je tu neki glas hrvatskim jezikom.

U čudu smo pogledali u crnomanjasta mladoga čovjeka, koji je stajao na ulazu gostinjca te nam se kao znancima smiješio.

»Tko si, po Bogu brate, da nas našim materinjim jezikom u ovom dalekom svijetu pozdravljaš?« saletismo ga u jedan mah svi, jer nam je to bilo iznenađenje, od kojega nismo mogli većega doživjeti na dolasku u glavni grad Palestine.

»I ja sam iz Jugoslavije. Crnogorac sam, katolik iz barske nadbiskupije,« odgovori on.

»Pa što je tebe dovelo amo?«

BISKUP FELLINGER,
rektor gostinjca Sv. Obitelji

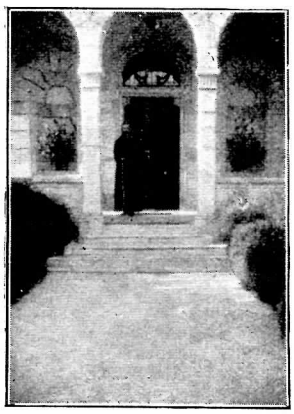

NA TERASI GOSTINJCA
Svete Obitelji

»Nevolja, gospodine. Tražeći posla po svijetu zanijelo me amo. Tu eto već pola godine služim kao vratar i dvorim goste. A šta ima novo u našoj Jugoslaviji?«

Tako smo eto zemljaka iz naše države našli, gdje se ne bi bili tome ni u snu nadali. Ime mu je Stevan. On nas je cijelo vrijeme našega boravka posluživao kod stola i u svemu, što je kome ustrebalo, često i kao tumač: arapski još nije doduše naučio, ali talijanski zna. A u Palestini se dobro može proći s talijanskim i engleskim jezikom, naprotiv s francuskim i pogotovu njemačkim manje.

Odsjeli smo dakle u franjevačkom gostinjcu, koji se nalazi nekako usred kršćanskog dijela Jerusalema. Udaljen je desetak minuta od hrama Božjega groba.

Gostinjac nije gostionica, kako bi možda mnogi kod nas držali. A nije to ni samostan, kako

BISKUP FELLINGER I NADBISKUP RODIĆ
na šetnji oko gostinjca

ODLAZAK IZ GOSTINJCA SVETE OBITELJI
na ulicu

bi se to dalo pomisliti po tom, što je to franjevačko. Kod nas gostinjaca nema, pa zato na prvi mah ne shvaćamo, što je to zapravo. U staro doba, osobito u srednjem vijeku dizali su se gostinjci svuda, kuda su putnici dolazili na hodočašća ili po službenom poslu. U Rimu i na svim mjestima uz velika svetišta podizali su se gostinjci, da pobožni putnici imadu gdje naći hranu i noćište, kad dođu na ta mjesta. Takvi gostinjci nisu podizani, da se u njima zarađuje, jer to bi onda bile gostionice, nego za pomoć putnicima. U mnogim gostinjcima mogli su putnici dapače badava dobiti noćište i hranu, osobito ako su takve gostinjce podizali redovnici. Najobičnije je i bilo, a i danas je u Palestini, da su gostinjce podigli pojedini redovi. No isto tako je bio običaj, da je svaki narod (ili država) za svoje pripadnike podizao u Rimu i Jerusalemu svoje gostinjce. Tako je nastao na primjer današnji naš Zavod sv. Jeronima u Rimu, tako ondje i danas imadu razni narodi svoje zavode, koji su dakako danas nešto posve drugo nego li nekadanji gostinjci. Naprotiv u Svetoj Zemlji je sistem gostinjaca ostao još i danas.

U cijeloj Palestini imadu najviše gostinjaca franjevci, koji su od prvog početka svoga reda

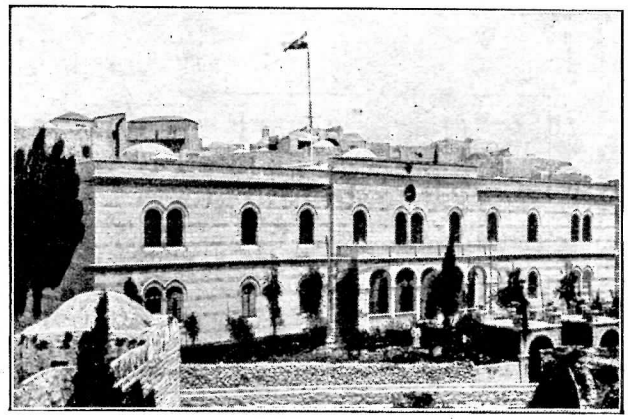

GOSTINJAC SVETE OBITELJI U JERUSALEMU,
na koji imadu pravo katolici Hrvati, Slovenci, Česi, Slovaci, Nijemci i Madžari

najviše brige posvećivali Svetoj Zemlji. Zato oni nose častan naziv čuvarâ Svete Zemlje. Uz njih imadu i drugi redovi svoje gostinjce: tako u Jerusalemu imadu svoje gostinjce dominikanci, benediktinci, na Karmelu karmelićani itd. I druge kršćanske vjeroispovijesti imadu isto tako svoje gostinjce: grčko-pravoslavni, armensko-ortodoksni, protestanti, anglikanci i drugi.

U Jerusalemu imadu i pojedini narodi svoje posebne gostinjce. Tako postoji ruski gostinjac negdje kod tvrđe Antonije, francuski »Notre Dame de France« u blizini Novih Vrata (u tom su gostinjcu odsjeli Hrvati, koji su god. 1910. hodočastili sa Slovenskim hodočašćem u Svetu Zemlju, u njem je odsjeo i predsjednik češkoslovačke republike Masaryk, kad je u travnju god. 1927. pohodio Palestinu), poljski gostinjac, koji je još prije svjetskoga rata jedan poljski svećenik smjestio u jednoj staroj kući jerusalemskoj, njemački gostinjac sv. Pavla kod Damaških Vrata, koji je engleska vlast, kad je 9. prosinca 1917. zaposjela

HRVATSKI HODOČASNICI PROLAZE KRAJ GOSTINJCA SVETE OBITELJI

Jerusalem, zaplijenila, te je iz njega načinila zgradu palestinske vlade.

U prošlom je stoljeću podignut u Jerusalemu i austrougarski gostinjac: podigla ga je austrougarska vlada, ali novac je za nj sabrala od sviju katolika tadanje Austrougarske, i to preko 200.000 forinti. Taj se gostinjac nalazi blizu treće postaje križnoga puta, gdje je Isus noseći križ prvi put pao. Za vrijeme rata je i taj gostinjac zaplijenila engleska vlast te je u nj smjestila neko sirotište. Ali napokon su Englezi, osobito nastojanjem Čeha, ipak priznali, da taj gostinjac nije bio samo njemački i madžarski, nego da su za nj svoj novac dali i slavenski katolici, dapače valjda i više od Nijemaca i Madžara. Tako je bivši austrougarski gostinjac priznat crkvenim dobrom, a Papa Pijo XI. odredio je, da mu se promijeni ime u gostinjac Svete Obitelji i da imadu jednako pravo katolici Hrvati, Slovenci, Česi, Slovaci, austrijski Nijemci i Madžari. Rektor gostinjca je pomoćni biskup jerusalemski dr. Fr. Fellinger, a vicerektor se mijenja svake treće godine, i to uvijek od druge između onih narodnosti, koje na gostinjac imadu pravo. Prvi vicerektor je od god. 1928. do 1931. bio Čeh, drugi je od proljetos sada Madžar, a za tri godine dolazimo mi Hrvati na red.

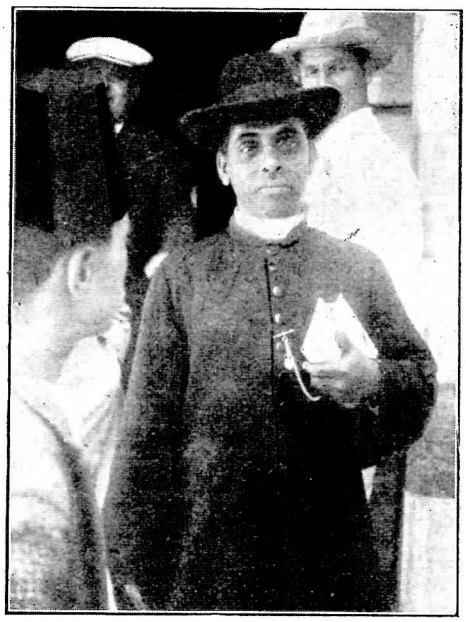

SVEĆENIK S MALAJSKOG OTOČJA
pred franjavačkim gostinjcem

Za vrijeme našeg boravka u Jerusalemu posjetio sam s preuzv. g. nadbiskupom Rodićem i taj naš gostinjac, gdje smo bili lijepo primljeni kao u svome. Zgrada je gostinjca na lijepome položaju, visoka je na jedan kat, ali su mu sobe prevelike. Sada se radi na tom, da se na zgradi nadogradi još jedan kat, koji će biti uređen zgodnije s manjim sobama. U zgradi je lijepa kapelica Svete Obitelji, u kojem se nalaze slike i kipovi raznih svetaca, što su potekli s područja nekadanje Austrougarske. Na kamenoj ploči s lijeve strane oltara spominje se i sv. Jeronim i hrvatski mučenik bl. Ivan Tavelić, koji je poginuo mučeničkom smrću u Jerusalemu.

U gostinjcu Svete Obitelji odsijedaju redovito češki, njemački i madžarski hodočasnici, ali kako u njem nema mnogo mjesta, odsijedaju i u drugim jerusalemskim gostinjcima. U tom našem gostinjcu ima svoj stan i poljski konzul.

Mi smo Hrvati odsjeli u franjevačkom gostinjcu, jer smo tu najlakše mogli biti svi na okupu. U njem je vrlo ugodno odsjesti, jer je vrlo lijepo uređen, sobe su zgodno rasporedane, mjesta ima dosta, a i hrana je vrlo dobra. Gostinjac s ulice nema pravog izgleda, ali iznutra je evropski uređen, diže se na dva kata i ima krasnu terasu na krovu, s koje je divan vidik na cijeli Jerusalem. Na toj smo terasi proveli prvo naše jerusalemsko veče, te nam je zapravo tek pogled odatle, iako u noćnoj slici, pokazao Jerusalem u onom veličanstvu, na koje nikad više u životu ne možeš zaboraviti.

(Nastavit će se.)

GDJEGOD JE POTREBNA MASAŽA
BRZO POMAŽE
ALGA
Dobiva se u apotekama i drogerijama i svim boljim trgovinama **1 boca Din 16·—**

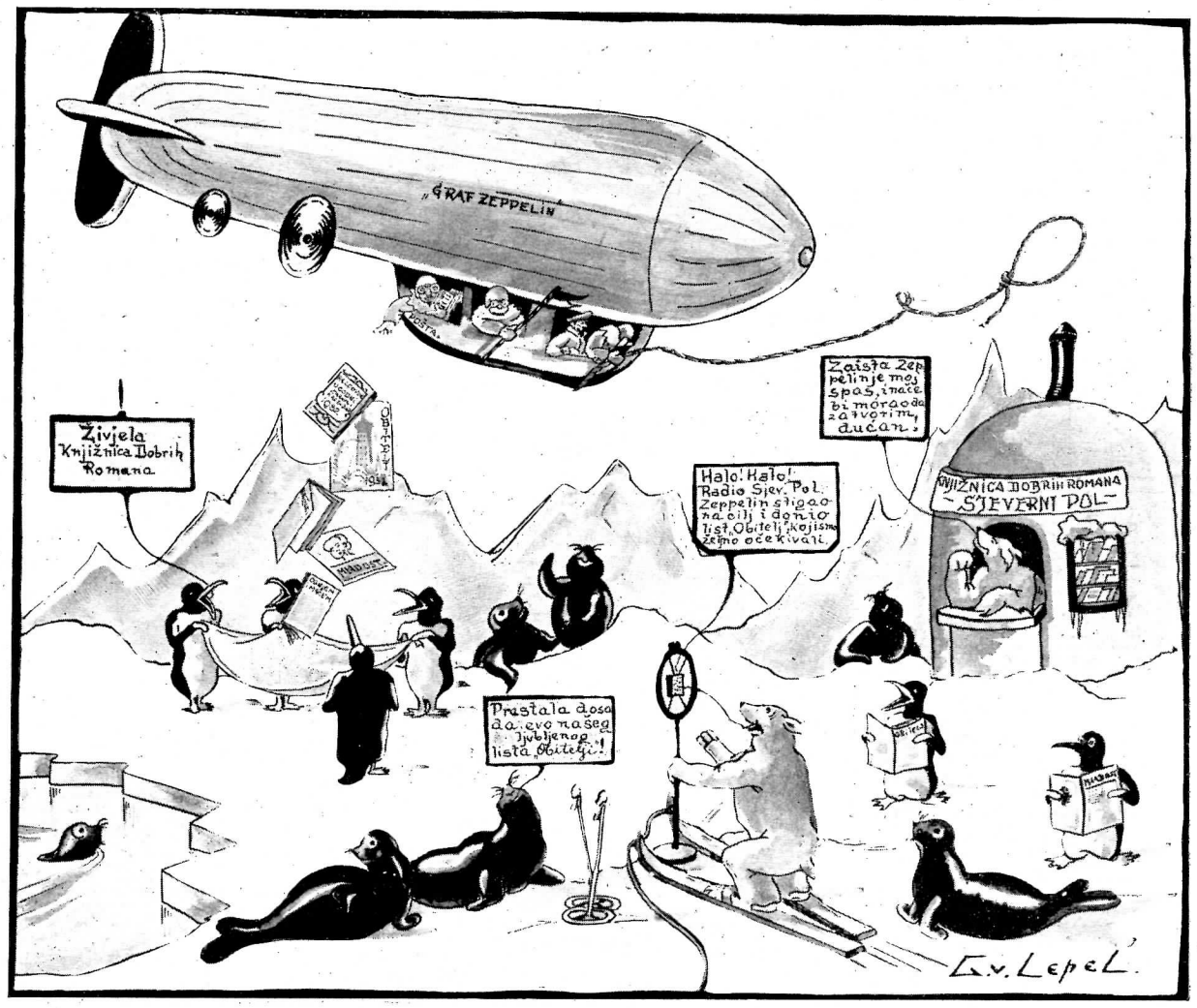

ZRAKOPLOV „ZEPPELIN" ODLETIO JE 24. SRPNJA NA SJEVERNI POL

Kakav je ondje imao doček, prikazao je naš crtač na ovoj slici

LIVANJSKI KAJMEKAN I GORIČKI GVARDIJAN

NARODNO SJEĆANJE NA TURSKI ZULUM — ZABILJEŽIO MIRES OMEGA

Livanjski Kajmekan imao je na nišanu osobito goričkoga gvardijana, koji se zauzimao za raju i bio njezin tješitelj kao i ostali ujaci. — Jednoga lijepoga dana poruči Kajmekan gvardijanu, da mu mora doći do mjesec dana i odgovoriti na četiri pitanja. Ne bude li mu odgovorio tačno, kazao mu je preko sahije (glasnika), da će zlo proći, jer mu Kajmekan ne će žaliti glavu odsjeći.

Gorički gvardijan imao je mjesec dana da razmišlja i proučava, kako će odgovoriti na Kajmekanova pitanja. Ta pitanja bila su ova: 1. Koliko ima s kraj svijeta na kraj; 2. Koliko ima zvijezda na nebu; 3. Gdje je sredina zemlje i 4. Šta Kajmekan misli?

Svakojake misli su obuzele gvardijana, jer je znao, da će slabo proći, kakogod odgovori.

Uzeo je knjige i tražio po njima, ne će li se namjeriti na stavljena pitanja, koliko ima do preko zemlje, koliko ima zvijezda i gdje je sredina. No koja korist od toga, kad Kajmekan ne će vjerovati tim knjigama. Pa kad bi i vjerovao, ali tko će pogoditi, šta Kajmekan misli. Teško je i ono prvo, a ovo drugo najteže.

Tim mislima razbijao je svoju glavu otac gvardijan i bio tužan, da su u samostanu to i ostali lako zapazili. Jedan brat lajik usudio se da zapita gvardijana za razlog tolike zamišljenosti. Pristupio je k njemu i reče mu: »Vama, oče gvardijane, mora nešto biti! Ili ste bolesni ili Vas nekakve teške brige more!«

Gvardijan mu ispriča čitavu stvar. Kad je brat lajik čuo tu stvar, on će šaljivo: »Pa radi čega se toliko brigate. Prepustite vi meni čitavu stvar, ja ću s Kajmekanom posao svršiti.«

Gvardijan je mislio, da se lajik šali, ali kad mu je rekao, da mu kupi dva konja kanafe (konca) i dva prosa, pa će on s time Kajmekanu, pomislio je, da bi moglo od toga nešto i biti.

Isticao je rok, do koga je morao otići gvardijan Kajmekanu i odgovoriti mu na stavljena pitanja. U samostanu natovare dva konja tanke kanafe i dva konja prosa.

Brat lajik obuče se kao gvardijan, uzeo štap i potjerao je natovarene konje do hućumeta.[2]) Ušao Kajmekanu i pozdravio ga je po turski. Počela odmah rasprava.

Na pitanje Kajmekanovo: koliko ima s kraj svijeta na kraj, odgovorio je lajik, da ima upravo onoliko, koliko ima duga kanafa na obadva konja, što ih je natovarene dotjerao. Lajik mu kaže, da je mjerio i da je toliko našao.

Kajmekan bio je zadovoljan prvim odgovorom, ali on misli, da pred sobom ima goričkoga gvardijana.

Na to će njemu Kajmekan: »A koliko, papaze[3]), ima zvijezda na nebu?!«

[1]) Kajmekan je bio turski državni činovnik, koji je odgovarao po svojoj službi današnjem sreskomu načelniku — austrijskomu predstojniku.

[2]) Hućumet je zgrada, gdje je obavljao Kajmekan svoju službu.

[3]) Papaz, katolički svećenik. Tako su ih Turci zvali.

— »Gospodaru«, lajik će, »ja sam sve brojio i kako sam koju brojio, tako sam mećao po proseno zrno u vreću. I upravo toliko je zvijezda, koliko ima zrna prosa na ona dva natovarena konja.«

Kajmekan je bio začuđen, ali ujedno i zadovoljan s ovim odgovorom i prijeđe na treće pitanje: gdje je središte zemlje. Lajik uzme svoj štap i udari pred Kajmekanom u pod pa reče: »Evo, gospodaru, ja sam hodao svakuda i našao sam, da je središte zemlje upravo ovdje, gdje vi sjedite.«

Kajmekan je bio i ovim odgovorom zadovoljan, ali je mislio, da će na četvrtom pitanju fratar izgubiti bitku.

»Zadovoljan sam s ovim trima odgovorima, ali znaj dobro, popaze, da će ti vrcnuti glava s ramena, ako se ne sjetiš, šta ja sada mislim.«

Lajik nimalo nije bio zbunjen već odgovara Kajmekanu:

»Gospodaru, vi mislite, da imate posla sa gvardijanom.«

»Pa da s kime?« Kajmekan će.

»Ali, gospodaru, vi nemate posla s gvardijanom već sa lajikom.«

Kajmekan otpusti lajika i reče: »Kad ovako odgovara lajik, a šta bi tek bilo, da je došao gvardijan.«

MAJKA I DIJETE

PRAVO DJETETA NA HRANU VLASTITE MAJKE.

Činjenica je to, da nijedna umjetna hrana, pa bila ne znam kako savršeno priređena i najtočnije kemijski analizirana, ne može sadržavati onih nada sve finih sastojina, što se nalaze samo u mlijeku v l a s t i t e majke, te su dapače i od jedne do druge osobe veoma različite. Te sastojine izgledaju da djeluju slično kao vitamini, koje je znanost otkrila u naravnoj svježoj hrani, samo što su posve individualne, i radi toga ih znanost ne može ustanoviti, proučiti. Zbog toga ima svježe mlijeko vlastite majke za dijete toliku vrijednost, koju ni mlijeko dojkinje ne može da nadomjesti. I već zato — sve da nema više nikakva drugoga razloga — morala bi svaka mati sama da hrani svoje čedo. No ne događa se s druge strane danas baš rijetko, da mati ima na oko veliku zalihu mlijeka, koja bi dostajala, da njim nahrani dijete, ali da to njeno mlijeko nema one potpune hranjive vrijednosti, koja je djetetu potrebna, jer tome mlijeku zna da manjka šećera, masti i drugih potrebnih sastojina. Kada se to desi (a to se analizom mlijeka može uvijek točno ustanoviti), onda je najbolje, da majka hrani dijete djelomično vlastitim, a djelomično kakvim drugim mlijekom. O takvom slučaju imadu doduše razne škole liječnikâ i njegovateljicâ različita mišljenja, ali ako hranjiva vrijednost materinjega mlijeka padne ispod određene najmanje mjere, jasno je, da višak vitaminâ, što ih ima u tome mlijeku, ne može nadoknaditi više manjak onih drugih hranjivih tvari, što ih djetetu za njegovu valjanu ishranu treba.

Z D R A V L J E

DOBAR DOMAĆI LIJEK ZA PLUĆA.

Poznato je, da su mnogo puta domaći lijekovi dobri i da je i znanstvena medicina pobrala mnogo toga iz narodnog ljekarstva, kod bolesti pluća medicina ide za tim da se oboljele alveole (sitni plućni mjehurići, u kojima se čisti krv kisikom iz zraka) ovapne i time bakterije, koje su u njima, učine neškodljivima. Vapno se upotrebljava u medikamentima, koji se piju (kalcijev laktat i razni sirupi) ili ubrizgavaju u krv (kalcijev klorat).

Postoji međutim jedan domaći lijek, koji je vrlo dobar, a koga je isprobao i bečki liječnik dr M. Weiss i našao da je dobar.

Taj se lijek priređuje ovako: 5 po sve svježih jaja opere se dobro i položi jedno do drugoga na dno emajlirane ili porculanske posude Posuda mora biti veća od litre. Zatim se u drugu posudu iscijedi sok 5 većih ili 6 malih limunova i onda posve čisto procijeđen izlije na cijela jaja. Treba gledati da su jaja sokom posve pokrivena, a ako nisu, treba ih češće prevrtati.

Isti se dan u drugu posudu uspe najprije ¼ kg smrvljenoga kandis-šećera (žuti šećer) i na njega nalije ¼ litre konjaka ili jakoga ukusnog vina.

Obe se posude ostave kroz 4 dana u hladnom, suhom prostoru Peti se dan izlije rastopina šećera u posudu sa jajima i ostavi opet pokrito na hladnom mjestu. Ako se na vrhu diže pjena, treba je uvijek kašćicom skidati. Deveti dan se jakim i oštrim nožem razbiju jaja, a zgodnim se predmetom zdrobi preostala ljuska i izvuku krpice, koje su još od kožice preostale. Tada se dobro promuti, ali da se ne pjeni, a onda se sve procijedi i ispreša kroz dosta jako prokuhano platno. Tekućina se saspe u bocu sa dobrim čepom i piju se 2—4 kašike dnevno i to prva na tašte, a zadnja pred spavanje. Prije nego se pije, mora se boca dobro protresti.

Učinak je vanredan, mogu posvjedočiti iz iskustva, naravno tamo gdje bolest nije uzela većega zamaha.

B. B.

K U Ć A N S T V O

O čuvanju grožđa. Grožđe se može koji mjesec duže sačuvati iza berbe, no valja paziti na ovo: Ponaprije treba imati na umu vrstu grožđa. Za zimu se spravlja ono stolno grožđe, koje kasno dozrijeva. Zatim grožđe debele kožice, jer se bolje i duže drži od onog tanke kožice. Nadalje sve bobe na grozdu moraju biti potpuno razvijene i zrele. Zato treba otstraniti sve sitne bobe još prije zrijenja. Najbolje se drži ono grožđe, koje nije odveć zbijeno, već dosta rijetko. Zbijeni se grozdovi teže čuvaju. Zatim treba ukloniti sve zelene i sve ozlijeđene bobe Napokon sve nepotrebno i suho treba izrezati škarama. Najposlije ćemo odrezati grozd skupa sa nekim dijelom loze. Branje se obavlja za suha dana, najbolje oko podne, kad na grožđu nema rose. Odrezane ćemo grozdove povezati dva po dva te objesiti u suhu i hladnu prostoriju. Napet ćemo jak konac te ćemo na nj' povješati grožđe tako, da se grozdovi ne dotiču jedan drugog. U toj prostoriji ne smije se smrzavati, ali ne smije u nju dopirati ni sunce. Češće ćemo pregledati grožđe te ćemo ono, koje se počelo kvariti, potrošiti što prije. Ako namjeravamo kamo slati grožđe, onda ćemo svaki grozd posebice zamotati u svileni papir. Ovako zamotano poslagat ćemo u zgodne i obložene košarice. Između grozdova zatrpat ćemo prazninu papirnim odrescima. Pri tom valja paziti, da se rukom ne dotičemo boba, jer tim gube na izgledu.

Priča o hranivosti banane. Jedan njemački list donosi: »I naša je javnost, putem jake reklame, puna hvale o hranivosti banane. Vele, da je banana osobito hranivo sredstvo, isto tako hranivo kao i ostalo južno voće. Vele, da je banana bolja i hranivija od naše jabuke, ali to nije istina. Jabuke su bolje, hranivije i jeftinije. A što se tiče vitamina, banana je skoro na zadnjem mjestu. Ponajprije dolazi mlijeko, maslac, sir, jaja, džigerica, rajčice, zeleni grašak, koleraba, luk, kuhani krumpir, špinat, jabuke, breskve, pa istom onda dolazi banana. Pa i interes narodne ekonomije zahtijeva, da se za naše zdravlje pobrinemo upotrebom domaćeg voća, a ne da bacamo novac za stvari, koje ne vrijede puno. Zato svaki od nas neka ima na umu, da treba da kupuje naše voće, kojeg imamo dosta, a koje i više vrijedi od banane.« Tako Nijemci. A mi? Povedimo se za njima i u tom pogledu, jer smo ionako tanki na novcu.

Proljev kokošiju. Ta je bolest — ako i nije zarazna, ipak vrlo neugodna. Većinom joj je uzrokom hrana. Kisela ili jako slana hrana prouzrokuje proljev. Proljev mogu dobiti kokoši i onda, ako im dajemo puno mesnate hrane ili ako se mnogo hrane crvima. Dobiju ga također, ako stanuju u hladnom kokošincu ili ako su izvržene propuhu. U ovom se slučaju nahlade i proljev je gotova stvar. Ako se pojavio proljev, onda moramo nastojati, da živad izliječimo što prije. Ponajprije prestat ćemo ih hraniti zelenom hranom. Mjesto nje davat ćemo im samo zrnatu hranu. U vodu ćemo im metnuti komad željeza ili komadić zelene galice. Kokoši, koje boluju na proljevu, veoma oslabe, pa uslijed toga slabo ili nikako ne nose jaja.

Koje su kokoške dobre kvočke? Samo one, koje su zdrave te koje nemaju na sebi ušiju ni druge gamadi. Poznato je, da u nečistom kokošincu ima više puta toliko gamadi, da uslijed toga mogu oslabiti koke. Takve koke niti su dobre nosilice, a još su slabije kvočke. Zato mora svaki kokošinac biti posve čist od gamadi, a to ćemo postići, ako ga čistimo svaki dan. Poslije svakog češćenja treba ga još desinficirati. Pod neka je nasut pijeskom radi čeprkanja. Pijesak se mora mijenjati barem svaki drugi dan.

Ivan Sitarić.

Anica sluša Radion.

Lijepa ta mala škrinjica, iz koje se čuje tako divna glazba, toliko veseli Anicu. Ona je nazivlje svojim Radionom, „jer sama svira". Mala Anica, naime, zamjenjuje radio sa Radionom, o kome zna, da sam pere i da bez truda i muke čisti rublje, dajući mu bjelinu snijega.

SCHICHTOV
RADION
PERE SAM
I ČUVA RUBLJE
ZAJAMČENO BEZ KLORA

K N J I Ž E V N O S T

Bohuslav Poljanić: »TAJANSTVENI SMIJEŠAK«. Kriminalni romani bili su oduvijek najmilije štivo širih slojeva čitalačke publike. Jedino tako dade se rastumačiti velika popularnost prosječnih i ispodprosječnih romana, kojima su obilovale literature svih naroda, od najkulturnijih do najnekulturnijih. Kriminalne pripovijesti oca detektivskih romana Conana Doyla, pa radovi Edgar Wallace-a, Seeligera, Elvestada, Frank Hellera, Gaborreau-a, Montepina, Maurice Leblanca i mnogih drugih, starih i novih, nesamo da su bili ispodprosječni i vulgarni, graničeći s običnim vašarskim štivom, već je to bila gomila izmiješanog uprljanog materijala, koji je idejno negativno djelovao na svoje lakovjerne čitaoce. Nastavak toga je masa romana u svescima, svaki svezak posebna pripovijest. Časna su iznimka radovi nekih pisaca, kao Chestertona, koji su bar imali neku moralnu sentencu.

»Tajanstveni smiješak« je detektivski roman, koga nikako ne možemo ubrojiti među ovo gore navedeno. On doduše imade sve kvalitete »dobrog« senzacionalnog romana: napet je, radi s jeftinim efektima, radnja je potencirana i zapletaji su interesantni. Samo što sva ta lica i događaje vodi, za razliku od bezidejnih ili sa sumnjivim idejama pisaca zabavnih, napetih romana, jedna poštena misija, s konačnom svrhom: borba za nacionalnu slobodu Otuda dobiva knjiga jedan topao, mek ton, kao obojadisana nečim ljudskijim i od krvi i mesa, što nije obična fraza ili salonsko štivo za dobre gospođice, što se dosađuju u zimska popodneva. Autor s izvjesnim rafinmanom za ono »senzacionalno«, što će zainteresirati čitaoce, vodi kompoziciju romana, dirigiranu tim osjećajem za ono, što će upaliti, napeto tokom cijelih stotinu stranica. Simpatično je u knjizi, što se na svim licima osjeća, da nisu produkt rovanja po starim bibliotekama, već da imaju karakteristike današnjeg doba, kao da su čak vađena iz života. To je ono, što knjigu među ostalim odvaja od prolazne srodne kriminalne literature, što se mnogim eksploatiranjem otrcala i izgubila svaka misao za orijentaciju. U gomili zabavne literature jedna knjiga, koja nikako ne kvari.

To je prvo ukrajinsko djelo prevedeno na naš jezik. Pohvalno za knjigu i društvo, koje ju je izdalo, ali nikako za našu literaturu, u kojoj se, uza sve naše skromne provincijalne relacije, toliko toga štampa. Kad će naši književnici konačno uvidjeti, da našoj književnosti, napose onoj prevodnoj, još toliko toga manjka? »Tajanstveni smiješak« sa svojim toplim osjećanjem za domovinu i probleme, koji je tangiraju, naići će svugdje na razumijevanje, već radi svoje prijemljivosti najširim ukusima. Riješen psiholoških konflikata i baziran uglavnom na idejno opredjeljenim junacima, on ima svoju zasluženu vrijednost.

Roman je izdala Knjižnica Dobrih Romana, Zagreb, Trg kralja Tomislava br. 21. Cijena romanu Din 15.—.

I. K.

K U H I N J A

ŠTO DA KUHAMO OVAJ TJEDAN?

Nedjelja. O b j e d: Juha od zelenja. Pečene patke s krumpirom pečenim oko patke i salatom od krastavaca. Pita od jabuka. — V e č e r a: Omlet od jaja punjen šunkom s kiselim krastavcima (ukiseljeni u vodi).

Ponedjeljak. O b j e d: Juha od govedine. Pirjanjena govedina u soku. Varivo od kolorabe. Drobljenac s kompotom od jabuka. — V e č e r a: Pohana teleća jetra sa salatom od krumpira i luka.

Utorak. O b j e d: Juha od telećih kosti s okrugljicama od žemljinih mrvica. Punjeni jurgeti preliveni sokom od rajčica. Dinje. — V e č e r a: Mahune s mrvicama.

Srijeda. O b j e d: Juha od rajčica. Faširano meso (štruca) s varivom od bundeva. Naduvak od riže sa sokom od malina. — V e č e r a: Krumpir s maslacem.

Četvrtak. O b j e d: Juha od telećih jetara. Punjena teleća prsa sa zelenom salatom. Rolada od biskvita. — V e č e r a: Rižoto od raka.

Petak. O b j e d: Juha od ribe. Francuski krumpir s jajima. Okrugljice s šljivama. — V e č e r a: Špargeti s parmezanom

Subota. O b j e d: Juha od kima. Pirjanjena svinjetina, pirjanjeni kupus i okrugljice od žemlje. Lubenice. — V e č e r a: Plućica sa krumpirom.

Pita od jabuka. Zgnječi 20 dkg maslaca, 30 dkg brašna, 10 dkg šećera, zatim sa 2 žumanjka i 2 žlice ruma napravi tijesto. Jabuke pirjani sa šećerom, rumom, grožđicama i cimtom. To ohladi i napuni tijesto: polovinu tijesta dolje, polovina gore. Onda se peče u pečenjari.

Juha od jetara. U šerpi pirjani jetra na luku sa paprom. U drugoj šerpi isprži na masti kruha. Jedno i drugo faširaj na stroju. To se zalije juhom od kosti.

Punjeni jurgeti. Jurgete očisti i probuši. Napuni kosanim mesom, rižom i jajima, pa metni kuhati u vodi, u koju se doda malo octa i soli. Kad su kuhani jurgeti, preliju se umakom od rajčica. S. A.

Nadbiskupski konvikt u Požegi i požeška gimnazija. U požešku gimnaziju mogu biti upisani samo učenici iz Požege te požeškog i našičkog kotara. No učenici, bili oni iz ma kog kotara u državi, ako su primljeni u Nadbiskupski konvikt u Požegi, bit će primljeni i u gimnaziju požešku bez ikakvih zapreka.

Gimnazijalke, koje polaze požešku gimnaziju, najbolje će roditelji spremiti, ako ih nastane u konviktu kod časnih sestara milosrdnica u Slav. Požegi.

SVEGA POMALO

Kakav će biti život do sto godina? Njemački učenjak Heninger, koji proučava napredak čovječanstva, kaže, da će na zemlji g. 2029. život biti ovakav: 10 do 20 centimetara iznad zemlje vozit će se vozovi, slični današnjem automobilu, ali bez kola, a tjerat će ih magnetska sila. Parne lokomotive, parobroda i tramvaja više ne će biti, nego će se svi ljudi voziti po zraku. Današnjih aeroplana ne će biti, nego će biti drukčiji, a tjerat će ih magnetska sila. Uopće će mjesto pare, benzina i elektrike sve tjerati magnetska sila, koja dosad još nije izumljena za pogon. Čovjek će zavladati cijelom prirodom, pa će umjetnim načinom proizvoditi i kišu, a i noć će moći pretvarati u dan. Biljke će rasti silnom brzinom, pa će u jednoj godini biti pet ili šest žetava. Cijela će zemlja biti pretvorena u golemu tvornicu živežnih namirnica, koje će biti jeftine i dobre. Magnetski aeroplani bit će tako savršeni, da će se na njima moći ljudi voziti i na druge zvijezde. To eto proriče taj njemački učenjak, ali što će od svega toga biti, to znade samo Bog.

Najveća rijeka u Evropi je Volga, koje je tok dugačak 3600 kilometara. Volga znači: velika. Volga je za 800 kilometara duža od Dunava. Ova najveća rijeka u Evropi ne utječe u more, nego u veliko jezero, zvano Kaspijsko more. Njeno je ušće široko 120 kilometara. U dužini od 3000 kilometara mogu Volgom da plove i najveći brodovi. Na Volgi nalaze se ovi ruski gradovi: Jaroslav, Nižnjij Novgorod, Kazan, Samara, Saratov i Caričin. Najveći Volgini pritoci su Kama i Oka.

Naočale je izumio redovnik (kaluđer) Aleksander Spina, koji je umro 1313. god. u Pizi u Italiji.

Zemlja, u kojoj se svaka žena mora udati. Postoji jedna zemlja na kugli zemaljskoj, koja je toliko sretna, da nema usidjelica. To je azijska država Tibet, u kojoj postoji zakon, da se svaka djevojka mora udati i bilo kako mora naći sebi muža. Ovaj zakon o udaji djevojaka u vezi je sa vjerskim pobudama, jer Tibetanci smatraju da ona žena, koja se ne uda, ne može ispuniti cilj svoga života i ne smatra se za ljudsko biće. Zanimivo je, da svaka djevojka imade muža i prema tome svaka se uda.

Čoha (sukno), kojim se za velikih blagdana ukrašava crkva sv. Petra u Rimu dugačka je 8 kilometara, a užeta, na kojima vise kandila i svjetnjaci duga su sva zajedno 35 kilometara.

Biljka, koja nagoni na smijeh. U Arabiji raste biljka, koja imade žute cvjetove sa dva zrnca sjemena. To sjeme posuše na suncu i onda ga stuku u prah. Tko je žalostan, pomiriše malko toga praha i udari u smijeh. Međutim imade taj prah tu lošu stranu, da čovjeka iza srdačnog smijeha uspava.

Koja životinja ima najjači glas? Svi su do sada vjerovali, da lav ima najsnažniji, najjači glas. Naučenjaci su međutim sada utvrdili, da lav ni pored najsnažnijeg rikanja nije u stanju, da održi prvenstvo u jačini životinjskog glasa. U Indiji živi vrst divljeg bika, koga urođenici nazivaju gaurom. Ovaj gaur je golema i neobično snažna životinja, a od postojećih životinja samo je slon veći od gaura. On često dostiže visinu od dva metra, a dug je tri do tri i pol metra. Kada gaur počne da urliče, cijela se prašuma trese od njegova glasa, koji potsjeća na jaku grmljavinu. Njegovo je urlikanje to strašnije, što on samo noću urliče i to, kada je gladan.

Seoba ptica grabljivica. Zanimljiv je utjecaj svjetskog rata na pojedine vrste ptica. U krajevima, gdje do sada nije bilo ptica grabljivica, sada ih ima u velikom broju. To se tumači time, da su se mnoge od tih ptica sa Karpata i iz južnog Tirola preselile na druga mjesta.

Tko jede najviše kruha? Prema istraživanjima najviše kruha jedu Bugari, pa Francuzi, Austrijanci i Kanađani. Svaki čovjek pojede godišnje prosječno 270 do 273 kg kruha.

Najmanji ljudi na svijetu su stanovnici andamanskih otoka (engleski otoci u Bengalskom zalivu). Prosječna visina tih patuljaka iznosi 127 centimetara, a rijetko je koji težak preko 40 i pol kg.

Prva tvornica lula u Evropi osnovana je 1682. godine u Njemačkoj.

Kraljevska zahvalnost. Pred više od 250 godina bježao je engleski kralj Karlo II. iza jedne bitke pred buntovničkim četama, pa ga je pod svoj krov primio neki seljak Vilim Pendrel. Taj je seljak dao kralju još i novaca, da može nastaviti bijeg. Kad se kasnije Karlo II. vratio na prijestolje, odredio je, da se obitelji Pendrel za vječna vremena isplaćuje godišnja nagrada za vjernost. I doista dobivaju članovi obitelji Pendrel još i danas — već punih 256 godina — nagradu kao znak zahvalnosti engleskoga kralja.

Pasja zahvalnost. »Kuja dobermanka Mis moj je kućni čuvar. Zadnjih se dana opasno razbolila. Trpjele smo jednako, ja i ona. Dala sam je operirati u bečkoj životinjskoj klinici. Posjećivala sam ju dnevno, a ona mi je puna veselja pružala na pozdrav svoju šapu. Nakon osamdnevnog otsutstva iz kuće ozdravila je te se nalazi opet kod kuće. Jučer sam je povela u šetnju na čist zrak. Najednoć je nestade. Prođe sat, prođoše i dva, a moje Mis nema te nema. Nije se vratila kući. Najednom zazvoni telefon i začu se liječnikov glas: Halo! Ovdje životinjska bolnica. Vaš se pas navratio k meni. Stoji kraj mene uz telefon. Mis pozdravi svoju gospođu!... Au, au, veselo zaječi kroz mikrofon... Ne bi čovjek vjerovao, da je moja kuja od Pratera desno kroz željezničarsku ulicu sama došla u bolnicu, premda je svega samo dvaput išla tim putem. Pa ni to skoro ne bi čovjek vjerovao, da pas iz zahvalnosti dolazi u posjet svome kirurgu. Pa ipak je tako. Mis je moje ljubimče, a ja znadem, kako je ona zahvalna. Ali ja znadem i to, da sam pred nekoliko godina bila operirana, ali da poslije mog odlaska iz bolnice nijesam nikada više posjetila svog liječnika. Eto vidite zato se ja sramim pred mojom Mis.« Tako piše jedna Bečanka.

DOBRIJAN KAO SVIRAČ

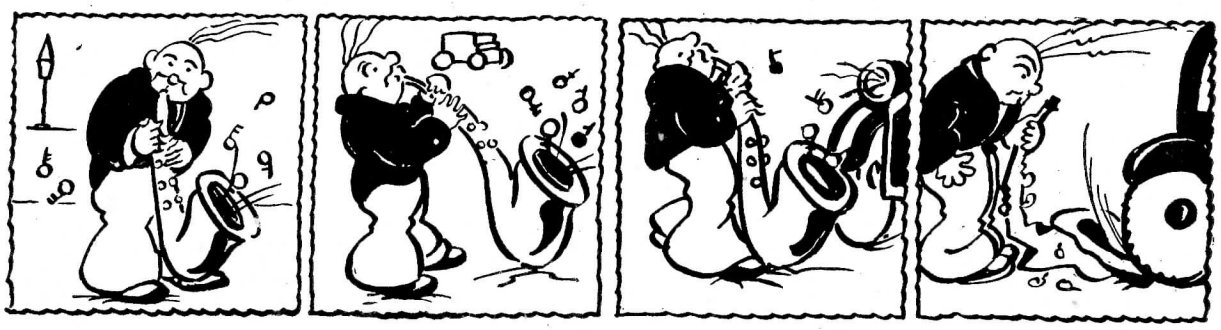

Pogledajte, djeco,
to je uprav — on!
Naš predragi čika
svira saksofon...

Divne note skaču
naokolo svud,
čika putem ide,
duva kao lud.

Rastapa se čitav,
igra laki step,
od milja je pustog
postô gluh i slijep...

Kad auto dođe,
jadan ti je on,
pregazit će njegov
divni saksofon!